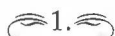


## Svatební dojmy z roku 1908

*Radana Květová*

Dopis Terezy Stieberové – roz. Tiché<sup>1</sup> ze dne 7. 8. 1908 adresovaný sestře Hildě Hannauerové<sup>2</sup> – odeslaný z Vlasatic na Moravě (u Moravského Krumlova, okr. Břeclav) do Prahy.



Naši Drazí!

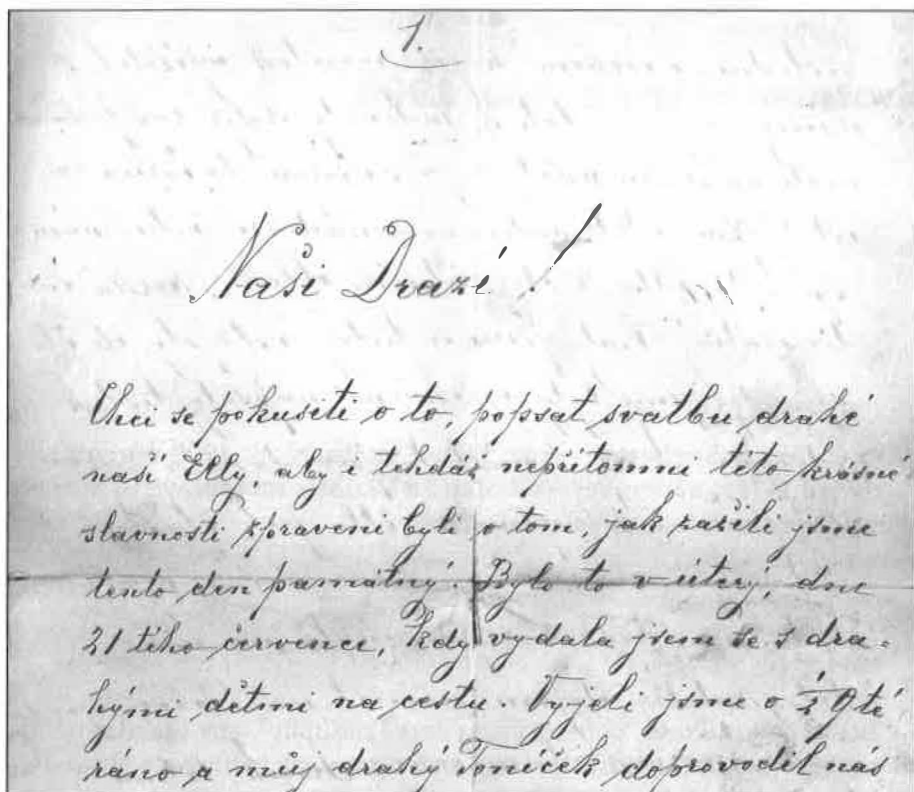
Chci se pokusit o to, popsat svatbu drahé naší Elly<sup>3</sup>, aby i tehdáž nepřítomni této krásné slavnosti zpraveni byli o tom, jak zažili jsme tento den památný. Bylo to v úterý, dne 21 tého července, kdy vydala jsem se s drahými dětmi na cestu. Vyjely jsme o 1/2 9té ráno a můj drahý Toníček<sup>4</sup> doprovodil nás do Roudnice. Cesta byla deštivá a dosti smutná anto se můj drahý muž necítil zdráv a tak jsem se těžce od něho loučila. Zavedl nás starostlivý tatíček do vagónu II třídy, přesvědčil se o pohodlí našem, ještě

<sup>1</sup> Terezie Stieberová (1862–1946), která popisovala svatbu své neteře Gabriely Matouškové, byla dcerou Aloise Tichého a jeho druhé manželky Gabriely, rozené Budešínské. T. Stieberová i její sestra Vilemína Matoušková – matka nevěsty – byly neteřemi druhého stupně Jana Nerudy.

<sup>2</sup> Hilda Hannauerová (1872–1953), manželka architekta z Prahy-Nuslí, byla vlastní sestrou Terezie Stieberové.

<sup>3</sup> Gabriela Matoušková, dcera Jana a Vilemíny Matouškových, se narodila roku 1886 ve Vlasaticích. Studovala na dívčím lyceu v Brně a od roku 1906 na Filosofické fakultě české pražské univerzity. Zemřela čtyři měsíce po svatbě v listopadu roku 1908.

<sup>4</sup> Antonín Stieber (1859–1914), manžel pisatelky dopisu, byl hospodářský úředník na různých panstvích na Moravě a v Čechách. Od roku 1903 působil jako ředitel panství v Libochovicích.



2.

poslední „S Bohem“ a již rychlík ujížděl s námy ku Praze. Děti se radovaly, když zas jednou matičku Prahu uzřely a já s nima. Do Brna zavítaly jsme o 4 té hodině. Na nádraží vstříc nám spěchala Ella, v elegantním obleku, hezká, interesantní. Vzaly jsme si lístky, vstoupily do vlaku, když jsme byly v čekárně napsaly lístek Zdenovi<sup>5</sup>. A nyní nastalo povídání a znovu vítání se. Viděla jsem, že Ella jest šťastná, s takovým ohněm horovala o svém vyvoleném s takovou láskou vzpomínala na něho. Velmi dobrý dojem učinil na mne vjezd před zámek vlasatický. Jeník<sup>6</sup>, Vilma<sup>7</sup>, Valy

<sup>5</sup> Ing. Zdenek Možný z Prahy byl ženichem Gabriely Matouškové.

<sup>6</sup> Jan Matoušek (1848–1916), otec nevěsty, byl správce na panství Josefa Herbersteina v Dolních Konicích a Vlasaticích u Moravského Krumlova na Moravě. Zemřel v roce 1916 v Chotěšově u Libochovic.

<sup>7</sup> Vilma Matoušková, roz. Tichá, matka nevěsty, se narodila v roce 1865 v Dolních Konicích a zemřela v roce 1946 v Praze.

a Anynka Benzovic<sup>8</sup> vyšli nám vstříc, srdečně nás vítajíc. Jeník zas zotaven a statný jak dříve býval, Vilma něžná, s láskou v oku. To bylo povídání! Byt velice dobrý dojem na mne udělal; prostranný

### 3.

jest a spolu útulný a jest na něm vidět dobrý vkus obývatelů. Dole síň s prostranou kuchyní, pak předkuchyně, vchod do ní ze dvorku pro drůbež, velký pokoj jež užívají služky, velká komora, špižirna vzdušná a hned hraničí sklepy. Pak schodiště s pěkným kobercem, chodba s velkým stolem, lavicí a stojanem s květoucími květinami. Jedny dveře vedou do jídelny, z té se přijde do Elly pokoje, z tohoto do salónu prostraného odtud' do velké ložnice, z tohoto pokoje do hostinského pokojíčku a odtud' opět jinými dveřmi do jídelny. Z chodby pak do dvou útulných pokojíčků. Pak vedou třetí dveře do komory světlé velké. Přes chodbu kam se přijde z této místnosti jsou podle sebe tři hezké pokoje asistentů a pak dvě velké místnosti s kuchyní, bývalý to byt pana správce Scherfa. Zde měly mladé dívky své ložisko a šatstvo a kufry všech hostů.

### 4.

Ve středu a ve čtvrtek stále se konaly většinou v kuchyni přípravy ku svatbě. Vilma toho měla tak mnoho na práci a na starosti a byla jsem ráda, že jsem jí mohla pomoci. Ve čtvrtek jela Ella s Valy do Brna prvním vlakem obstarat poslední koupě a večer přijely v dobré náladě zpět. V pátek ráno jela Ella svému ženichu naproti ku vlaku do Vranovic. Udělal Zdena na mne dobrý dojem; jest takový mírný a elegantní zjev. Slušelo to mladým snoubencům velmi. Ella v bílých šatech mulových, velice vkusně ušitých v účesu který jí velice dobře sluší a Zdena též jako ze škatulky.

Obědváli jsme v besídce v zahradě. Odpůldne přijel náš drahý bratr Rudolf<sup>9</sup> a paní ředitelová Benzová. Večeřelo se v jídelně. Vilma již po celý den dělala hostiny. Byla telecí pečeně, smažená kuřata, koláč krémový a dort panama a pilo se šampaňské.

<sup>8</sup> Valy Benzová, přítelkyně nevěsty, přijala roli roli družičky. Anynka byla její mladší sestra.

<sup>9</sup> Rudolf Tichý, syn Aloise Tichého (1829–1913) a jeho třetí manželky Gabriely Tabelle, se narodil r. 1879 ve Vlachově Březí. V době, kdy byl ředitelem na panství knížete Schwanzerberga v Třeboni, se stal starostou města Třeboně. Zeměl v roce 1927 v Třeboni.

## 5.

Byl to takový útulný večírek a v náladě takové sváteční a spolu milé. V úmluvě o dni svatebním rozešli jsme se, totiž Jeník, Zdena a já s Vilunkou a Helenkou.<sup>10</sup>

Ostatní společnost vytrvala v malém pokojíčku až do dvou hodin a to bylo smíchu a povídání až konečně Ella s Hildou pustily se do franciny. Ella se divila Hildě, jak pěkně mluví a litovala, že dříve o tom nevěděla. Pak mi ještě dlouho, dlouho Ella povídala až jsme obě usnuly. Časně zrána v den svatební slyšela jsem Vilmu vše nařizovati. Všickní jsme brzy vstali a Ella se Zdenou a Rudolfem šli o půl sedmé na mši svatou, byla obětována za náš drahý párek. Pak nastalo uklízení, chystání v

## 6.

kuchyni, o to jsme se ale nestaraly, neb zde byla kuchařka z Brna. Pak Vilma s paní Benzovou prostřely stůl ku svatební hostině v salónu, hodně bohatě byl zdoben kvítím a hezky se to vyjívalo. Rudolf napsal jmena osob ku každému příboru kde se má každý usaditi. V čele stolu nevěsta se ženichem, vedle nevěsty ředitel hosp. pan Wunsch, vedle ženicha pan Páter Antonín Stejskal vedle pana ředitele Wünsche paní prokuristová Možná, vedle ní roztomilý její pan manžel, pak matinka nevěsty Vilma, pak paní ředitelová Benzová, pak já, naše Vilunka s Helenkou. Vedle pana pátera Jeník otec nevěstin, pak Helenka Malá, sestra

## 7.

ženichova, vedle ní roztomilá dceruška Sylva 4letá; pak pan klenotník Malý, první družička dobrá přítelka Elly Vally Benzová, bratr náš Rudolf, naproti jim družička druhá, naše Hilda s panem asistentem Pfeifrem a Anynka Benzová.

Po osmé hodině vítala Vilma s Jeníkem a Ella se Zdenou praští hosté. Přijeli z lázní z Luhačovic. V prvním kočáře Helenka Malá se svým mužem a roztomilou dceruškou Silvinkou, v druhém pan ředitel Wunsch s paní Možnou a v třetím Jeník s panem prokuristou Možným. To bylo hned živo v celém

<sup>10</sup> Helena, Vilunka a Hilda byly dcery pisatelky dopisu.



Gabriela Možná-Matoušková, 1908

Foto: F. Schiller, Vídeň

## 8.

domě. Vchod do domu okrášlen byl chvojím a nad dveřmi jmeno, vlastně začáteční písmena E z bílých a Z z červených květů. A nyní nastalo všeobecné oblékání. Snídaně na vidličku pozůstávala ze sardinek, šunky studené a jazyku. Nevěstu oblékala Vally ve dvou pokojíčkách, které my nyní obýváme, ženich se oblékal v pokoji Rudolfově. Já jsem měla práci s mými dětmi Viluškou a Helenkou, Hilda se oblékla sama. Přišla nás tam pozdravit paní Možná s Helenkou. Když jsme byly oblečené, šly jsme do salonku upraveného z Elly pokoje a představil se nám pan prokurista Možný, s panem ředitelem Wünschem. Bavili jsme se dobře; přišly i dámy a již za chvíly objevila se v jí-

## 9.

delně nevěsta, spanilá, krásná, v bílých hedvábných šatech s dlouhou vlečkou a krásně arrangovaným závojem. Věneček z myrthy byl upraven jako diadem. Rudolf se ženichem rozdávali všem myrthové proutky s bílými mašličkami. Předjely kočáry. Nevěstin kočár ozdoben byl bílým závojem a myrthou; zdobily ho Hilda s Anynkou a biče měli kočové ozdobené stuhami bílými a myrťou. Před odjezdem do kostela nastalo loučení nevěsty s domem otcovským. Jeník s Vilmou byli velmi dojata i a rodiče ženicha. Zdena byl bledý, velmi dojata i Ella a slzeli. Vilma, dávajíc požehnání Zdenovy, vzala jej kolem krku řkouc: „Udělej drahé dítě mé šťastné!“

## 10.

Šešli jsme po schodišti dolů. Do prvního kočáru usedli si Vally hezoučka v bílých hedvábných šatech a Rudolf elegantní družba. Do druhého náš Hildík v bílých vyšivaných šatečkách s květovanou širokou stuhou se svým družbou panem Pfeifrem, hezkým mladým mužem. Obě družičky měly krásné kytice Vally s růžovými, Hilda s bílými stuhy. V třetím kočáře jsem jela já se třemi mladinkými hezoučkami družičkami. Anynka Benzová seděla vedle mne, Vilma s Helenkou naproti s rozpuštěnými vlásky bílou stuhou svázanými s myrtovým věnečkem ve vláskách. Každá držela v ručkách po dvou krásných růžových poupátkách. A ty šťastné tvářinky, ta zářící štěstím očka, zdálo se mi, že svěření mi tři andílkove.

## 11.

Do čtvrtého kočáru vstoupila paní ředitelová Benzová v modrých hedvábných šatech s panem prokuristou Možným. Pak se ty čtyry kočáry od kostela opět vrátily a jela v prvním paní Možná s panem ředitelem Wünschem, paní malá s panem Malým a Silvinkou (zmýlila jsem se, ty jeli ve čtvrtém kočáře v prvním oddělení) pak Vilma se ženichem a Jeník s nevěstou.

To bylo díváků a právě když jeli jsme do kostela přestalo přšet. Svatební průvod uvítala hra varhan. Oltáře byly ozdobeny čerstvým kvítím a koberce položeny byly až ven ke kočárům. Obřady byly jednoduché ale tak velice dojemné. Byl to krásný polověnc sestávaj z elegantních, hez-

kých lidí. Roztomilý pohled byl na ten trojlístek nejmenších družiček, držících se za ručinky, Sylvinka uprostřed Vilunky a Helenky v bílých šatečkách s modrými stuhy.

### 12.

Po obřadech byly projevy blahopřejné. Zdena s Rudolfkem dojmutím oba zbledli. Vzpomínala jsem na muže mého drahého vzdáleného, jehož co svědka zastupoval bratr Rudolf, ženichových svědkem byl pan ředitel Wunsch. Z kostela jela nevěsta v kočáře prvním se ženichem a moc jim to slušelo jakož i družičkám i družbům. Zavítavše domu, spěchala jsem se s Vilmou převléci, brzy na to usedli jsme k tabuli a začala hostina. Jídelní lístek byl následující: Polévka s játrovou rýží, pstruhy marinované a s majonezou, husy se zelím, zvěřina se smetanovou omáčkou, kolem z máslového těsta koláčky a uprostřed bruslinky, kuřata a kachna pečená s kompotem a saláty hlávkový a okurkový.

### 13.

Pak studený nákyt se smetanovou pěnou který jsme si udělaly s Vilmou den předtím, pak černá káva, zmrzlina, cukrovinky a vína i šampaňské. Před pitím žampaňského vstal Rudolf a držel řeč as následujícího obsahu: Jak krásné a povznášející jest sblížení dvou srdcí když se najdou, seznají a ohněm pravé lásky k sobě přilnou, že pak v pozdějším, příštím spolužití splynou v bytost jednu a ten život teprve pak tu pravou, plnou cenu má. Že přeje přestastným snoubencům blaha nejvyššího a štěstí neminoucí!

Nastalo připíjení po opravdu dojemné a krásné řeči Rudolfově, byl on při řečnění tak dojat, že pohnutí zračilo se na každé tváři přítomných. A nyní pili jsme na milé přátelství s novými milými příbuznými.

### 14.

As po čtvrté hodině šla se nevěsta chystat na cestu. Měla na cestu moc elegantní cestovní hnědý kostum s bílou krajkovou halenkou. Vzala i šperky co obdržela co svatební dary. Skvostná byla růže zlatá s poupátkem a listy stříbrnými co podala Elle Sylva krásné přáníčko k tomu moc hezky přednášejíce. Skvostný a drahocenný byl dar ženi-

chův náušnice brilantové, od otce ženicha krásná broche k nim a matky skvostný zlatý řetěz. Krásné tři podnosy stříbrné ten velký s Elly monogramem, moc vkusný podnos od Prášků<sup>11</sup>. Od babičky a dědouška v pouzdře krásné lžice stříbrné polevkové s velkou naběračkou, a vázu květinovou. Od Rudolfa v etui vidličky a nožečky desertní, od ředitelů Benzů v pouzdře smetanovou lžici a 12 lžiček kávových.

15.

Od Mařenky lahvička se sklínky na likeur. Od Artztů mísa kompotová s vidličkou a lžící. Od Hildy ruční práci běhouna, od Vilunky červenou plyšovou dečku a od Helenky pouzdro na kapesníčky. Od Toníčka a ode mne dostanou mladomanžele přibory velké, které ještě schází. Ženich byl obdařen krásnými manžetovými knoflíčky diamantovými od Jeníka a Vilmy. Pak společnost nežli se rozejela povečeřela. Velice dobře jsme se pobavili ale nesčíselněkrát jsme litovali že schází dědoušek s babičkou, že není přítomen můj drahý Toníček že schází Artztovic<sup>12</sup>, Hannauerovic, Mařenka<sup>13</sup>, Prášků a Benno<sup>14</sup> s rodinou. Byli by se všickni tak pobavili a potěšili vespolek. Škoda, přeškoda! Dědoušek s babičkou by bývali měli velkou radost do jaké milé, vážené a ctěné rodiny dostala se Ella. Jsou mi všickni velmi sympatičtí.

16.

Po odjezdu novomanželů a milých hostů ježto jsme byli všickni vyprovázet až ke kočárům, bavili jsme se dále, já s Helenkou a Vilunkou až do 10ti hodin, ostatní společnost do 12cti. V neděli, den po svatbě šli jsme všickni mimo Vilmy a Jeníka na ranní mši svatou. Byl svátek sestry drahé Anny a mé dobré nebožky maminky Stieberové. Bylo příjemno, však na cestě z kostela přšelo. Den o svatbě přšelo snoubencům štěstí. V neděli to bylo ještě moc hezké ve společnosti Rudolfa našeho drahého. Těžce se

<sup>11</sup> Míněna rodina Vojtěcha Práška a Anny Práškové, rozené Tiché (nevlastní sestry pisatelky dopisu, Anna Prášková-Tichá (1856–1907), neteř a pozdní láska Jana Nerudy, pocházela z prvního manželství Aloise Tichého s Terezií Sránkovou.

<sup>12</sup> Míněna rodina Gabriely Artztové-Tiché (1865–1921), dcery Aloise Tichého z jeho druhého manželství.

<sup>13</sup> Marie Červená, rozená Tichá (1866–1940) sestra pisatelky dopisu.

<sup>14</sup> Benno Tichý (1860–1914), nejstarší syn Aloise Tichého a jeho druhé manželky, hospodářský úředník na panstvích v Libochovicích a Vuničkách.





Hrob Gabriely Možné-Matouškové (†13. 11. 1908) na Malvazinkách v Praze.

Foto:?

s námi loučil odpůdne a na nádraží doprovodila jej jeho družička, Hilda a Anynka. Byli jsme všickni moc dojati, neb máme Rudolfka moc rádi a on zas nás. Tak bychom mu přáli štěstí pravé. Slyšeli jsme jen chválu o nevěstě jeho. Kéž jim Bůh žehná! Ellunko, na Tebe vzpomínáme stále a těšili jsme se z toho, že měli Jste tak krásně na cestu svatební.

### 17.

Volba to byla šťastná podívat se do Českého Švýcarska na tu božsky krásnou krajinu naší drahé Vlasti. A sdílet ty dojmy s bytostí milovanou a milující – nic krásnějšího si nelze myslet. Dleli jsme tam s Toníčkem a dětmi před krátkou dobou – bylo to překrásné! V pondělí opustila nás ta milá,

hodná paní ředitelová Benzová, Hilda s Anynkou ji doprovázely. Pak nám nastalo balení a pakování Elly vstřetku krásné a důkladné výbavy. Prádlo skvostné, důkladné a i věci ostatní. Je o ní postaráno svědomitě. Došel již list od Elly a Zdeny – jsou neskonale šťastni – požehnejž jim Bůh! V neděli opustily nás rozmilá Vally a veselá Anynka Benzovy. Hilduška jela

☞18.☞

s nimi na 4. dni, jsouc tak laskavě vyzvána panem a paní ředitelovic Benzovic.

Zastesklo se nám po všech a tak jsme s drahou Vilmou vše uváděly do dřívějšího pořádku. Viluška s Helunkou jsou moc hodné a stále se něčím zaměstnávají. Viluška šije Helence na pannačku šatečky za 4 halěře jedny, to je laciná švadlena a předc si vyšila denně 24. halěřů. Hilduška se nám dnes dne 7. 8. vrátila z Neu-E... Tetinka Vilma s dětmi jí byly v Mislicích vstříc. S tak mladým svěžím děvčátkem zavítá do domu hned jiný život. Ozývá se smích dětí, jsou šťastné Vilma s Helenkou že zde mají zas Hildu.

☞19.☞

Hra na klavíru též zas zní domem i veselý zpěv. V neděli zde budou dožinky; Helenka se již učí s kočičkou tančit. Ta má ta zvířátka něco ráda. Kolem ní stále Žolík, Voksl, mancina a kadet a jak se o ně stará aby se hodně napapaly. Chceme ještě podniknout výlet na Macochu a snad i do Sloupců a pak do Brna. Na hrobečku drahého našeho miláčka Hugonka<sup>15</sup> jsme již byly v pátek. Má ten růvek takový hezounký, celý porostlý břečtanem a u hlavinky růžový keř a po obou stranách karafiaty. Pomníček je zachovalý a obě tuje tak zrostlé a bujné. Položily jsme na hrobeček čerstvý věnec a velkou kytici.

☞20.☞

V úterý jsme zde již 3. neděle! Ten čas letí a my v brzku zase se vrátíme k tomu našemu zlatému tatíčkovi který již tak po nás touží jako my po něm.

<sup>15</sup> Hugo Stieber, syn pisatelky dopisu, zemřel záhy po narození.

dostala již buclaté tvářinky, to strýčkovo  
 „Helenko cucni si“ neminulo se účinkem.  
 A tak si hezky vespolek povídáme, vzpomí-  
 náme na naše drazí a máme se vespolek  
 rádi. Zůstane mi pobyt v milých  
 Vlasaticích vždy velice milou vzpomínkou  
 a přji si neskonale by vždy šťastně  
 zde žili Jeník s Vilmou drahou.

Teréza Stieberová

Vlasatice, dne 7. 8. 1908.

Ella se Zdenou a jich rodiče 110 a množství dopisů.

Jsmo zde spokojeně a klidně živy. Helenka dostala již buclaté tvářinky, to strýčkovo „Helenko cucni si“ neminulo se účinkem. A tak si hezky vespolek povídáme, vzpomínáme na naši drazí a máme se vespolek rádi. Zůstane mi pobyt v milých Vlasaticích vždy velice milou vzpomínkou a přji si neskonale by vždy šťastně zde žili Jeník s Vilmou drahou.

Teréza Stieberová

Vlasatice, dne 7. 8. 1908.

Telegramů dostali Ella se Zdenou a jich rodiče 110 a množství dopisů.

*Redakční poznámka: V textu dopisu nebyly provedeny žádné úpravy lexikální, tvaroslovné ani pravopisné. Číslo odkazuje na stránku v dopisu.*